

„A-L RECUNOAȘTE PE HRISTOS ÎN POPORUL SĂU”

Declarația finală emisă de masa rotundă creștină a preoților ortodocși și a reprezentanților culturali din Grecia, Georgia, Italia, Rusia, și Ucraina în timpul vizitei la Ierusalim, 20-24 aprilie 2007¹

Timp de secole evreii și creștinii au fost și uniți și separați de relația pe care o aveau cu Hristos. Sf. Petru a spus: „Dumnezeul lui Avraam și al lui Isaac și al lui Iacov, Dumnezeul părinților noștri a slăvit pe Fiul Său Iisus, pe Care voi L-ați predat și L-ați tăgăduit în fața lui Pilat, care găsisse cu cale să-L elibereze” (FA 3,13). Dar dacă cuvintele apostolului „voi L-ați predat” puteau să se refere doar la mulțimea care striga „răstigniți-L!”, atunci referința la „Dumnezeul părinților noștri, care L-a slăvit pe robul său Iisus” îi vizează pentru totdeauna pe toți evreii și creștinii. Este tot atât de veșnică precum este și Legământul încheiat pe Sinai. Dumnezeul lui Avraam, al lui Isaac și Iacob, Dumnezeul lui Moise, David, Solomon, Dumnezeul lui Isaia, Ezechiel, și Daniel, Dumnezeul lui Iuda Macabeul, Dumnezeul profetesei Anna și Simeon purtătorul de Dumnezeu, a fost, este, și va fi pentru totdeauna Dumnezeul lui Israeel și Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos. Ideea succesiunii este exprimată în mod viu în special în anafora liturghiei Sf. Vasile cel Mare. Iisus a fost, este, și ca fi al adevărat al poporului evreu și adevărata, singura și cea mai profundă revelație a Tatălui, care ne este dată în Duhul Sfânt.

Timp de secole legătura lui Iisus cu poporul său a fost umbrată. Cu toate acestea cuvintele „voi l-ați predat” sunt cele care vin în prim plan și devin fundamentul pentru o ideologie, pentru dispreț, pentru respingere, pentru ghetou, ură, progromuri și sfârșesc în Holocaust... Noi propunem să reflectăm de ce țipetele furioase ale oamenilor, care nu erau conștienți de ce făceau, s-au imprimat în memoria creștinilor, în timp ce rugăciunea pentru iertare a Mântuitorului a fost uitată, sau de ce nu au fost ascultate cuvintele Sf. Petru: „...și acum, fraților, știu că din neștiință ați făcut rău ca și mai-marii voștri. Dar Dumnezeu a împlinit astfel cele ce vestise dinainte prin gura tuturor proorocilor, că Hristosul Său va pătimi.” (FA 3,17-18)

¹ Această traducere a fost posibilă datorită unui proiect de cercetare finanțat prin Ministerul Educației, Cercetării și Inovării, CNCS - UEFISCDI, numărul PN-III-P4-ID-PCE-2016-0699, din cadrul PNCDI III.

Cu toate acestea, chiar și acum, după moartea a șase milioane de oameni, antisemiții nu se simt vinovați. Din contră, antisemitismul crește în țările musulmane și în cele foste comuniste. Ca ideologie totalitară, antisemitismul este o obsesie spirituală, care inventează în continuu noi dușmani în haine vechi. În orice formă s-ar prezenta, antisemitismul reprezintă o otravă, care contaminează sufletul creștinului. Și cel care, în zilele noastre, folosește cuvântul „evreu” ca pe o hulă, minte dacă se considră pe sine creștin. Pe măsură ce depășim tragedia Holocaustului, suntem chemați să descoperim ceva la o scară cu adevărat evanghelică: să îl cunoaștem pe Hristos, care a fost răstignit împreună cu poporul său. Holocaustul este un semn evident care indică natura anti-cristică a „teologiei substituției”². Trebuie să ne conducă la pocăință și căutarea de noi căi, inclusiv de natură teologică. Este momentul să numim antisemitismul ca fiind un păcat grav împotriva lui Dumnezeu și a omului.³

Ce ne întunecă privirea?

Noi îl adorăm pe Hristos ca Dumnezeu adevărat și om adevărat. Știm că cuvântul dumnezeiesc adresat tuturor oamenilor s-a auzit pentru prima dată în limba maternă a lui Iisus, care citea Testamentul care stabilea legea poporului din mijlocul căruia se trăgea. Însă atitudinea de respingere ne-a întunecat privirea atât de mult, încât nu am putut nici exprima și nici măcar concepe lucruri atât de evidente. Noi am uitat că Iisus, care a fost trimis la început numai la oile pierdute ale casei lui Israel, a vindecat și înviat oamenii acestei case, pe care i-a iubit și pentru care a plâns ca pentru frații și surorile lui. Această iubire impregnează întreaga Evanghelie – nu este asta expresia adevăratei sale umanități pe care o adorăm? Iar această umanitate a Domnului nostru nu poate fi dizolvată într-o universalitate abstractă. Hristos este Dumnezeu-Om, noul Adam, care s-a jertfit pe sine pentru păcatele lumii, a fost și este de asemenea Fiul „celelalte binăvătate între Femei” și Fiul după trup al poporului său. Orice ne-ar furniza noile cercetări asupra Iisus-ului istoric, nu poate decât să ne îmbogățească credința.

Daruri fără pocăință

² Teologia substituției, sau a înlocuirii, este ideea dezvoltată pe parcursul a mai multe veacuri creștine, conform căreia Biserica ar fi *noul și adevăratul Israel*, în timp ce *vechiul Israel* este sortit damnării, inclusiv toți evreii născuți din poporul Israel post biblic, până în contemporaneitate. Textul biblic pe care se bazează viziunea creștină pozitivă asupra lui Israel este *Rom 9-11*, parafrazat în documentul catolic *Nostra aetate* de la Conciliul Vatican II, care a inițiat o adevărată revoluție în gândirea bisericească Romano-Catolică referitor la relația creștinilor cu iudaismul. (n. ed.)

³ Parafrază din *Declarația Universală a Drepturilor Omului*, 1948 (n. ed.).

Cuvintele Sf. Apostol Pavel „Căci darurile și chemarea lui Dumnezeu nu se pot lua înapoi” (Rom 11, 29), nu au ajuns la inimile creștinilor în plenitudinea lor. Ele au fost înlocuite de așa-nimita „teologie a substituției” a cărei lipsă lipsă de temeinicie a fost dată pe față de Holocaust. Conflictul dintre cele două popoare cu pretenția de a fi adevăratul Israel nu decurge din revelație și nu este gravată pentru totdeauna în conștiința creștină. Noul Israel nu îl anulează pe cel original. Pentru a cunoaște misterul coexistenței celor două Israeluri trebuie să începem cu o rugăciune de împăcare. Trebuie să reflectăm asupra faptului că darurile primite de evrei transcend realitatea pe care o putem noi experimenta. Credința noastră ar trebui să ne ajute să înțelegem iudaismul mai profund. Trebuie să admitem că alternativa teologică la „teologia substituției” nu a fost încă oferită. Totuși ne punem încrederea în rugăciunea creștină – sau mai mai bine spus, comună - de împăcare. Reconcilierea nu înseamnă amestec teologic, liturgic, sau confesional. În schimb, aduce ispășire, iertare și dragoste.

Moștenirea noastră

În spiritul acestei iubiri trebuie să revizuiem patrimoniul nostru imnografic (în special, anumite imne din Săptămâna Mare). Trebuie să ne asigurăm că totul aici este în spiritul dragostei care, „îndelung rabdă; dragostea este binevoitoare, dragostea nu pizmuiește, nu se laudă, nu se trufește. Dragostea nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândește răul. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr.”(1 Co 13, 4-6).

Respingerea intoxicării

Indiferența în fața promovării literaturii antisemite în magazinele bisericești ale comunităților ortodoxe și ale catedralelor; ignorarea și chiar încurajarea acestei activități regretabile – toate acesta contravin eticii creștine. Sperăm ca aceste activități să fie eliminate.

Experiența martirică

Creștinii au îndurat o experiență a martiriului incredibilă. În cursul acestei experiențe a fost foarte greu uneori să se deosebească martiriul propriu-zis pentru credință de suferința, patima, i.e. moartea nu în numele lui Hristos, ci în spiritul lui Hristos, în spiritul unui miel care „spre junghiere s-a adus” fără de glas (Is 53, 7). Nu se poate vedea acest miel în toți evreii căzuți victime progromurilor și genocidurilor?

Dreptul de a avea o țară

Dacă observăm suferința seculară a evreilor, trebuie să le recunoaștem în mod activ dreptul la un pământ și la o țară a lor. Privind înapoi spre propria lor istorie, comunitatea creștină nu trebuie să uite că a dat greș în a garanta securitatea evreilor în mijlocul ei. De aceea este de datoria tuturor oamenilor de bună credință de astăzi să promoveze pacea și securitatea pentru statul Israel. Cei care fac pelerinaje în Țara Sfântă trebuie să-și amintească că această țară se află pe teritoriul unui stat cu o istorie care provine din Biblie. Nu se poate să nu se vadă în reînvierea acestui stat, nouăsprezece secole după distrugerea sa, un semn al lui Dumnezeu. Asta nu implică susținerea vreunui fel de naționalism și indică respectul pentru drepturile și demnitatea tuturor oamenilor care locuiesc în Țara Sfântă.

Condamnarea terorismului

Unul dintre cele mai importante condiții ale dialogului între creștini și musulmani este nevoia de a condamna necondiționat orice formă de teroare de către liderii religioși musulmani. Trebuie să arătăm toleranță zero față de terorism, ca de asemenea față de cei care îl inspiră și practică.

Dialogul cu iudaismul

Timp de secole teologii evrei au ignorat existența profetului din Galileea. În cele din urmă situația s-a schimbat în cea de doua parte a secolului. Pe lângă întoarcerea atenției creștinilor către moștenirea iudaică, evreii au arătat de asemenea interes față de moștenirea creștină, așa cum demonstrează cercetările și publicațiile savanților evrei (Flusser, Klausner, Shuraki, etc.) Desigur că pentru noi Iisus nu este numai o personalitate istorică, nu numai un învățător, nu numai un profet. Pentru noi nu există un Iisus în afara Duhului Sfânt, care ne dă credință, în afara Sfintei Treimi, sau în afara învierii. Dar totuși suntem pregătiți să întâmpinăm și un asemenea interes cu înțelegere și simpatie. În special este de remarcat în acest context declarația *Dabru Emet*, adoptată de către rabini și oameni de știință evrei în 2000.

Israelul și reconcilierea dintre creștini

Legătura dintre reconcilierea iudeo-creștină, pe de o parte, și nevoia de reconciliere intracreștină, pe de altă parte, devine indisputabilă. Aceasta nu înseamnă că vom abandona imediat tradițiile și discordiile noastre seculare, ci sugerează că, rămânând fideli tradițiilor noastre, trebuie să ne întoarcem mereu și mereu spre misterul reconcilierii în simțirea vie și binecuvântată a lui Hristos, care poartă și mântuiește omenirea. Facem apel la creștini, oameni de bună credință, să ni se alăture în această declarație.

Vladimir Zelinsky, scriitor creștin, ITALIA

Innokenty (Pavlov), Dr., istoric bisericesc și scriitor, RUSIA

Ieromonah Joseph scriitor creștin, GRECIA

Valery Kajaya, jurnalist, RUSIA

Fr. Kalenike Kapanadze, geograf, GEORGIA

Alexander Nezhny, scriitor, RUSIA

Yulia Nezhnaya (Yermolenko), jurnalist, RUSIA

Valentin Nikitin, filolog, Academician RAEN, RUSIA

Episcop Ioann Sviridov, Editor șef, Christian Church Public Radio, RUSIA

Sergei Serov, istoric de artă, Academia de Design Grafic, RUSIA

Shio (Gabrichidze), Egumen, mănăstirea Sf. Gheorghe din Shavnabad, GEORGIA

Vadim Zalevsky, jurist, UCRAINA

Sursa:

[http://www.jcrelations.net/To Recognize Christ in His People Declaration by a Round Table of Eastern Ortho.3156.0.html?L=3&pdf=1](http://www.jcrelations.net/To_Recognize_Christ_in_His_People_Declaration_by_a_Round_Table_of_Eastern_Ortho.3156.0.html?L=3&pdf=1)

Traducător: Marian Pătru

© Centrul de Cercetare Ecumenică Sibiu/Universitatea Lucian Blaga